

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

XII. An fiat vniuersale per operationem intellectus fingentis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

non tamen per omnem, & quolibet. Prima pars suadetur: species aliqua impressa naturam communem virtualiter repræsentat: at species ita repræsentans vniuersale efficit: erga, &c. maior probatur, quia species expressa proportionatur vt sic dixerim, speciei impressæ, a qua proficiscitur: sed species expressa repræsentat formaliter naturam communem: ergo & species impressa virtualiter. Minor argumenti prima, & principalis probatur primò ad homines, quoniam species illa impressa obiectiue præscindit naturam communem ab inferioribus: natura autem ita repræsentata cum multiplicitate reali coniunctam habet vnitatem præcisionis, quam ad vniuersale sufficere plerique aduersarij autumant: secundò, quia, quominus expressa est aliqua cognitio, seu repræsentatio formalis naturæ communis, eo magis vniuersali deseruit, vt pote magis confusa: ergò repræsentatio naturæ communis nullo modo expressa, sed omnino impressa vniuersali à fortiori, vt aiunt, deseruit: consequentia est perspicua, probatur antecedens, nam, quò minus expressa, & confusa est aliqua repræsentatio, eo magis inferiora confundit, & adunat, igitur eo magis deseruit ad vniuersale, cuius forma est vnitas, & confusio: tertio, quia species impressa naturæ communis ei vnitatem aliquam formalem, licet improprie tribuit: at eiusmodi vnitas ad vniuersale sufficit omnium ferme consensu: ergo, &c. maior suadetur, quia species impressa naturæ communis obiectum fundamentaliter vnum respicit, igitur ab eo vnitatem aliquam formalem vendicat, quam in illud refundat: quartò demum, quia species illa impressa est vniuersalis in repræsentando, vt constat ex materia de Angelis, vbi diuisio specierum in vniuersales, & singulares, perquam est solemnis: eam igitur vniuersaliter in obiectum reicit, sicut ad vniuersale in essendo oportet; aliàs species expressa in repræsentando vniuersalis vniuersaliter suam in obiectum non remitteret.

116 Secunda pars nostræ sententiæ suadetur, quia intellectus agens abstrahit à phantasmatis speciem singularem, seu naturæ singularis repræsentatiuam: at hæc vniuersale non constituit, vt compertum est: ergo per aliquam operationem intellectus agentis nequaquam efficitur vniuersale: maior probatur, quoniam, vt rectè Scotus philosophatur, intellectus agens non semper abstrahit speciem impressam ab individuali repræsentatione phantasmatis, cum qua species abstracta nonnunquam conuenit, sed interdum à sola materiali entitate phantasmatis. Nec video sane, cur species impressa non minus, quam expressa res singulares, quatenus tales intellectui non repræsentent.

117 Ad rationes Thomisticas, & Scotisticas ex dictis constat: nam repræsentationem formalem ad vniuersale non requiri, & habitum communium cognitionum elicitiuum vniuersale constituere: & non omnem abstractionem vniuersali sufficere, & speciem impressam à natura singulari haud semper abstrahi, esto ab eius phantasmate abstrahatur nunc nunc explicuimus.

CAPVT XII.

An fiat vniuersale per operationem intellectus agentis?

118 **T**homistæ communiter censent vniuersale fieri per operationem intellectus agentis, eo quod

forma constitutiua vniuersalis, non tam sit ipsa cognitio, quæ intellectui verè inhaeret, quam relatio quædam commentitia, quæ à cognitione in obiectum refunditur. Mouetur primò, quia vnitas cognitionis est singularis: ergò obiectum vniuersaliter vnum seipsa reddere nequit, sicut è conuerso vnitas vniuersalis obiectum singulariter vnum reddere non valet. Secundò, quoniam species humana v. g. & species angelica sunt in ratione speciei omnino similes, ac specie minimè differunt: atqui complexum ex Angelo, & eius cognitione confusa, & complexum etiam hominis, & cognitionis confusa, per quam repræsentatur non sunt omnino similia, nec specie conueniunt, sed potius differunt: ergo species illa, non in præfatis complexionibus, sed in relationibus refluus consistunt: maior videtur perspicua: minor suadetur, quia singulæ partes earum complexionum inter se comparatæ specificè differunt, videlicet, homo, & Angelus, & cognitio vnus, ac cognitio alterius: ipsa igitur complexa omnino dissimilia, ac specie diuersa sunt, cum similitudo aut dissimilitudo totius à partium similitudine, aut dissimilitudine proficiscatur, vt à posteriori manifestum.

Verùm relationes has ab actibus in obiecta refluas & vniuersales, aut alterius artificij logici constitutiuas lib. 2. dialecticæ tract. 1. cap. 5. & sequentibus satis, superque reieciimus: & ne rationes ibi positæ repetamus, Thomistas S. Thomæ hac in re dissentire, ac refragari vno, aut altero eius testimonio comprobemus. Opusculo igitur 56. antè medium inquit *est itaque vniuersa e vnum vnitatis cognitionis*: at non foret vnum vnitatis cognitionis, sed relationis fictitiæ ex ea resultantis, modò eam admitteret. Et opusculo 55. sub initium ait: *rangitur in hoc duplex esse vniuersalis, vnum secundum quod est in rebus, aliud secundum quod est in anima*: Quod si relationes illas refluas vniuersalis constitutiuas S. Doctor admitteret, sanè vniuersale nulum esse in anima formaliter haberet, siquidem ea relationes sunt extrà animam.

Ad primam rationem contrariam respondeo. Sicut eadem re ipsa bonitas moralis actum voluntatis intrinsecè bonum, & eius obiectum extrinsecè bonum denominat; ita eadem vnitas actus intellectus confusi actum intrinsecè, & singulariter vnum, atque obiectum extrinsecè, & vniuersaliter vnum efficit, ac respectu vnus est vnitas singularis, & comparatione alterius vnitas vniuersalis. Aut paulo aliter: actus confusus naturam communem ab inferioribus præscindens, cum realiter idem sit, ac tantum virtualiter multiplex, duplicem effectum formalem cohibet, videlicet vnus singulariter, & vnus vniuersaliter: quorum priorem sibi, & posteriorem obiecto tribuit, nimirum, quia ipse actus prioris, & non posterioris capax est, & è conuerso obiectum posteriori, non verò priori obnoxium.

Ad secundam rationem contrariam respondeo, species illas qua tales omnino similes non esse, nec magis ab iis abstrahi posse rationem communem speciei, in qua specificè conueniant, quam à lydæ pisce, & animali latrabili ratio canis abstrahitur. Quod contra Thomistas, & non paucos etiam ex nostris absurdum non esse, hunc in modum suadeo: si species angelica, & humana in ratione speciei conuenirent, & species vt sic, quod aiunt, ab eis abstrahi posset, species ita abstracta esset, & non esset species: esset quidem species, sicut homo in communi verè est homo: non esset species, quia de pluribus

pluribus speciebus prædicaretur, unde, non species, sed genus foret; sicut eadem de causa animal haud species est, sed genus. Rursus secundo: duæ species faciunt indiuidua sub eis contenta specie differre: ergo à fortiori ipsæ species specie differunt, & non conueniunt, quemadmodum, quia anima rationalis, & irrationalis hominem, & belluam differre faciunt ipsæ inter se tantumdem dissident. Tertio, & fermè recidit in idem: prædictæ species seipsis differunt; ipsæ autem sunt species: ergo specie differunt.

122 Verisimilius nonnulli arbitrati sunt, vniuersale fieri per operationem intellectus fingentis, eo, quod videatur esse idolum quoddam mente confectum, & animal v. g. in communi, non tam esse verum animal, quam animal imaginarium, ad modum, quo architectus domum fabricaturus paruam quandam, ac fictitiā ob oculos mentis sibi proponit. Huius sententiæ iam olim meminere Okamus, & Gabriel in 1. dist. 2. quæst. 8. & Gregorius dist. 3. quæst. 1. art. 2. tamen in ea haud omnino conquiescant: eam postea sequuti sunt aliqui neoterici apud P. Arriagam disput. 6. logic. sect. 1. & P. Hurtad. disput. 5. metaph. sect. 11.

123 Porro suaderi solet primo hunc in modum: Cognitio abstractiua Dei non habet pro obiecto verum Deum, sed fictum, & quoddam idolum, & imaginem Dei, non ex malitia, vt aiunt sed ex tenuitate nostri intellectus, & malignitate lucis, qua nobis in hac vita Deus apparet: similiter ergo cum animal in communi per species abstractiuas ab inferioribus relictas concipimus, & vniuersale effecimus, non verum animal, sed animal fictitium, & animalis idolum mente efformamus: consequentia videtur esse in aperto: probatur antecedens, quia cognitio siue species expressa proportionatur speciei impressæ, sed species impressa abstractiua Dei non est propria, sed aliena, ac proinde, non ipsum Deum, sed eius idolum quoddam repræsentat; idem ergo refert species expressa, & cognitio abstractiua, quæ per speciem impressam producit.

124 Secundo suaderi potest eadem opinio auctoritate Clementis Alexandrini lib. 8. Strom. vbi sic inquit: in voce iria versantur, nempe, & nomina, quæ sunt signa eorum, quæ anima cogitantur principaliter per consequentiam etiam subiectorum: Secundo cogitata, quæ res cogitatas referunt, & exprimunt, unde sunt omnibus eadem cogitata, propterea, quod ex rebus subiectis eadem forma, & typus ingeneretur omnibus; non itidem etiam nomina propter diuersos sermones: tertium autem sunt res subiectæ, ex quibus nobis imprimuntur cogitata. Ecce distinguit Clemens à rebus abstractiue cognitis illarum idola, eaque vocat cogitata res cogitatas referentia, atque exprimentia, necnon etiā formas, ac typos. Adici potest præclara quædā auctoritas Aug. lib. de vera religione c. 34. vbi sic ait: si una Roma est, quam circa Tyberim, nescio quis Romulus dicitur condidisse, falsa est ista, quam cogitans fingo: non enim est ipsa, nec ibi sum modo, nam quid ibi agatur, modo utique scirem. Si unus est sol, falsus est iste, quem cogitans fingo, nam ille curricula sua certis locis, & temporibus peragit, istum vero ego vbi volo, & quando volo constituo si unus est ille amicus meus, falsus est iste, quem cogitans fingo, nam ille vbi sit nescio, iste ibi fingitur vbi volo. Ego ipse certè unus sum, & hoc loco esse sentio corpus meum, & tamen figmento cogitationis pergo quolibet, & loquor cum quolibet. Nihil his adduci potest pro contraria sententia verisimilius. Eodem etiam faciunt Augustini verba in lib. de quant. animæ c. 24.

Natura anime inuisibilis est, ideo inuisibiliter in corpore manet, & de corpore inuisibiliter egreditur: per corpus corpora videt, sicut calum, & terram, & quæ in eis conspicua sunt oculis nostris: Spiritu autem corporis similitudines intuetur. En etiam iuxta Augustinum anima nostra res vilas in seipsis intuetur: quæ autem ab ea videri non possunt, has abstractiue cognoscit, non in seipsis quidem, sed in earum similitudinibus, & idolis.

Præterea idem sentire videntur Anselmus in monol. cap. 31. cum enim, inquiens, cogito notum mihi hominem absentem, formatur acies cogitationis meæ in talem imaginem eius, qualem illum per visum oculorum in memoriam attraxi. B. Thomas lib. 4. contra gentes cap. 11. oportet, quod in homine intelligente seipsum verbum interius conceptum non sit homo verus naturale esse hominis habens, sed sit homo intellectus: Aristoteles de memoria, & reminiscencia cap. 2. Qui ergo rei absenti memoriam replicare possumus? Liceret enim rem absentem oculis cernere, & auribus accipere, ita sit, vt in animalis, quod tabella expictum est, hic enim tum animal penicillo expressum, tum imago habetur. Sic phantasma in nobis se habere arbitrari debemus; separatim vt spectrum, aut phantasma esse; quatenus ad aliud refertur, imaginem reddi & ad memoriam accommodari. Itaque, cum huius natura sentientem mouet animam, quoad separatim est, eatenus illius sensu anima afficitur, & quasi notio, aut phantasma subire videtur: quod si ab alio emanet, quasi imaginem homo contemplatur, & Coriscum non conspicitur, tanquam Coriscum spectat. Ex quo testimonio, & duobus superioribus sic arguo: quoties res velut absens, & abstractiue cognoscitur, non ipsa sed quædam imago, & fictio concipitur, vt docent luculenter Anselmus, Thomas, & Arist. adductis locis: at ita, & non aliter solet à nobis cognosci animal v. g. & quæuis alia similis ratio: obiectum igitur immediatum cognitionis confusæ, & vniuersalis, & quod perinde est, ipsum vniuersale obiectum, haud est iuxta eos res vera, sed eius similitudo, & idolum quoddam fictitium. Et quidem tamen Anselmus, Thomas, & Aristot. sermonem habeant de sola re singulari, nihil refert: nam si singulare absens, & abstractiue cognitum non in se, sed in idolo apparet, quidni idem de vniuersali dicendum sit?

126 Tertio denique probari potest eadem sententia: nam vniuersalia, aut sunt res secundum se tantum, & penes id, quod suaapte natura, & genio sibi vendicant, ac extrinsecus non emendicant; & hoc nequaquam sustineri potest, vt conuincunt argumenta, quibus supra vsi sumus aduersus Platonicos, & Scotistas, cum esset sermo semel, & iterum de vniuersali à parte rei: aut sunt res prout ab intellectu confusæ, sed tamen verè cognitæ: & hoc falsum esse videntur ostendere, quæ produximus argumenta tractatu præsentis cap. primo, quin etiam ea, si quid valent, hoc efficiunt, nullum dari verum vniuersale, siue à parte rei, siue per intellectum, ac proinde quoduis esse fictitium, & idolum aliquod imaginarium.

127 Contra tamen sic argumentor; quia iuxta hanc sententiam, nihil singulare esset, & quidquid est in rebus, vniuersale foret, quod tamen manifestè falsum. Sequela probatur: ideo obiectum illud commentitium siue idolum est vniuersale, quia est in pluribus, non per identitatem veram (quo enim pacto idolum fictitium animalis cum veris animalibus identificari potest?) sed meram similitudinem. At à fortiori, vt aiunt, Petrus v. g. est per similitudinem

dinem in quouis homine, cum sit similior reliquis hominibus, quam idolum hominis in communi. Petrus ergo, & quoduis aliud indiuiduum erit vniversale. Deinde, esto, animal per species alienas cognoscatur, adhuc immediate, & non in idolo poterit cognosci: siquidem in hac propositione, *animal est viuens sensibile*: id immediate, & formaliter cognoscimus, de quo viuens sensibile affirmamus, cum affirmatio cognitio sit, at non affirmamus, nec abque falsitate affirmare possumus idolum viuents sensibilis de idolo animalis, cum alterum absque altero reperiatur haud raro, ac proinde distinguantur ambo: sicut enim formalis imago animalis, & viuents sensibilis, siue cognitiones vtriusque sunt separabiles, ac distinctae, non est cur idem de imagine obiectiua, & idolo vtriusque negetur.

127 Præterea Deum, à quo argumentum sumunt aduersarij, immediate cognosci, in hunc modum ostendo. Id immediate, & formaliter concipimus, de quo verè prædicamus esse æternum, immensum, trinum, & vnum, & omni ex parte infinitè perfectum: quod enim latet, & ignoratur, de eo nihil prædicari potest, vt experientia testatur: ast ea non prædicamus de idolo illo fictitio Dei, quod, ne entis creati finitam, & limitatam perfectionem assequitur quando igitur Deum immortalem, immensum, &c. abstractiue cognoscimus, ipsum immediate, & non aliquid eius simulachrum, aut imaginem obiectiuam concipimus. Rursus entia rationis, & negationes cognoscuntur per species alienas, videlicet entium realium, in ordine ad quæ explicantur, de quo vberius in metaph. idolum ergo illud confictum per species cognoscitur alienas: at iuxta aduersarios immediate cognoscitur: Deus igitur quantumvis per species alienas cognitus, adhuc immediate cognoscitur. Vterius ad homines: si Deum immediate non cognoscimus per cognitionem abstractiuam, sed idolum ab illo distinctum, certè non est intra latitudinem obiecti naturaliter cognoscibilis ab intellectu creato: hic ergo non poterit diuinitus euehi ad claram, & immediatam Dei visionem, de sententia aduersariorum, quippe qui obeandem rationem exstiment, non posse oculum corporeum ad Dei intuitionem supernaturaliter eleuari. Tandem species aliena, qua Deum in hac vita cognoscimus, non est aliena ex parte obiecti, quod representat, sed solum ex parte principij, à quo prouenit: quare Deum cognosci per species alienas, est eum percipi per species haustas à rebus corporeis, & sensibilibus: quò fit, vt, cum Deum ita cognoscimus, intellectus noster circa res sensui subiectas vnà versetur.

128 Atque hinc constat ad primum aduersariorum argumentum. Ad secundum à multiplici petito authoritate respondeo, in primis Clementem Alexandrinum haud habere sermonem de idolo obiectiuo, & fictitio, quasi hoc sit obiectum intellectus nostri, quoties abstractiue cognoscit, & ita cognoscendo vniversale efficit, sed de solo formali, & vero, scilicet cognitione ipsa nostra. Namque idolum, quo de loquitur, iuxta ipsum nobis ingeneratur, & imprimatur: hoc autem solius cognitionis est proprium, non verò obiecti vllius extrarij, ac multominus fictitij, quod, vt generari, & produci, sic etiam ingenerari non sustinet. Deinde tamen idolum illud, seu typus, de quo Clemens, ab eo appelletur cogitatum, haud propterea sequitur, illud esse obiectiuum, & non formale, & in ipsa cognitione situm: siquidem cognitio nostra vocatur conceptus, & tamen non concipitur, sed est id, quo mens nostra concipit: similiter ergò

vocari poterit cogitatum, vtique vt quo, licet non sit obiectum fictum, aut id, quod à nobis cogitatur, sed ipsa duntaxat cogitatio.

Quod attinet ad Augustinum; primum eius testimonium hoc tantum conuincit, rebus à nobis confusè, & abstractiue cognitis plura affigi, non sua, sed aliena, haud tamen semper, sed aliquando: quotiescunque igitur non interuenit eiusmodi fictio, vniversalia nequaquam erunt idola commentitia. Rursus, licet demus quodcumque cognoscuntur à nobis res abstractiue, & confusè errabundam illam applicationem affectionum alienarum esse necessariam, non propterea fit vniversalia esse idola ficta, & entia rationis chimerica: etenim si Petrum apprehendam, vt album, quin sit talis, eum nihilominus in se, & immediate cognoscam, non verò in imagine aliqua chimerica, & ente rationis fictitio, siquidem error meus tunc non erit circa eius essentiam, vel prædicata quidditatiua, sed circa quoddam eius accidens: similiter ergo censendum est de vniversalibus, vt vt circa eorum accidentia semper ludificetur intellectus. Secundum Augustini testimonium multò minus vrget. Nam tamen vltro permittamus eum nomine similitudinum siue formarum intelligere idola illa obiectiua, & fictitia, ea certè haud semper exigit ad cognitionem etiam abstractiuam, qua videlicet res absentes, ac sensibus corporeis minime obiectas percipimus: siquidem post verba ex illo allegata, mox subiungit hæc: *sed intellectus eas, quæ nec corpora, nec corporum formas habent conspici, sicuti est iustitia, & sapientia, & velut ipsa mens, & omnis anima affectio bona, ista tria genera visionum manifesta sunt: primum corporale, quo per corporis sensus corporalia sentiuntur: secundum spirituale, quo corporum similitudines spiritus, non mente cernuntur: tertium intellectuale, quo illa res, quæ nec corpora, nec corporum formas habent conspiciuntur*. Aliqua ergò vniversalia penes Augustinum haud erunt necessariò in idolis, ac similitudinibus obiectiuis sita. Profecto sapientia, iustitia, affectio bona vniversalis rationem obtinent: at eas sine formis, & imaginibus intermediis à nobis cognosci, ab eisque consequenter distinguere edocet.

130 Secundò, & absolute dicendum est, Augustinum eò loci intelligere per similitudines corporum corpora ipsa, non quatenus præsentia, & existentia, sed prout à nobis cogitata, & expressa: quasi dicat, animam nostram prout corpora ipsa in seipsis existentibus, & realiter præsentibus cognoscit, appellandum esse sensum, prout verò corpora absentia, nec nisi intentionaliter præsentia, solasque corporum existentium, & verè præsentium similitudines, vocandum esse spiritum, prout denique res omninò incorporeas, & ab omni materiæ concretionem seiunctas, nuncupandum esse intellectum. Quod autem corpus omne prout abstractiue cognitum vocetur ab Augustino corporis similitudo, mirum nulli debet accidere.

131 Primò, quia cogitatum, cum soli videatur obiecto conuenire, tamen de actu cogitante quandoque dicitur, vt visum est in Clementis testimonio paulò supra allegato: igitur è contrario similitudo intentionalis; etsi videatur esse sola cognitio, rei tamen cognitæ interdum poterit accommodari: secundò, quia verbum est similitudo rei iuxta omnes: at illud de re cognita dici consuevit, vt patet, vel ex eo Exodi 9. *cras faciet Dominus verbum istud*. Tertid, quia visio abstractiua vtique in scripturis sumi solet pro re visa, ergò & similitudo intentionalis, quippe quæ, vel est à visione illa indistincta, vel certè, cuius, & talis

talis visionis par est ratio, quod ad præsens attinet: eiusmodi autem vsus visionis in sacra pagina constat: nam Ezechiel. 1. 1. dicitur; *Aperti sunt cali, & vidi visiones*, & Isayæ 6. 9. *Idete visionem, & nolite cognoscere*, ac Ioclis 2. 28. *Iuuenes vestri visiones videbunt*. Quartò denique à priori: res abstractiue, & in absentia sua representata ita nobis apparet, atque quando præsentem eam cernimus: quamobrem priori modo cognita non differt à seipsa posteriori modo usurpata: quid ergò mirum, si late vocetur similitudo sui provt præsentis, & coram existentis, ac cognita, tametsi rigorosè non possit obtinere nomen similitudinis, cum hæc distinctionem postulet extremorum & nulli rei respectu sui possit competere. Hinc respondeo ad Anselmum, Thomam, & Aristotelem, similitudinem, qua de loquuntur, esse iuxta eos rem ipsam, quatenus abstractiue cognitam, non verò idolum vllum commentitium à cognitione realiter distinctum.

232

Ad tertium argumentum respondeo, vniuersalia esse res provt confusè cognitæ, & ad vnitatem extrinsecè redactas. Quamuis autem probari soleat, nullum dari verum vniuersale, siue per cognitionem confusam, siue vllò alio modo, ac proinde quoduis esse idolum fictitium, & ens rationis obiectiuium; ex hoc nimirum, quod vniuersale, quin sit Deus, nullo tamen certo temporis, aut loci spatio definiatur, quod item vnum, & idem existens identificetur rebus realiter distinctis, videlicet singularibus, de quibus prædicatur, adeoque efficiat, vt quæ sunt eadem vni tertio, non sint idem inter se; quod denique, cum sit productum, & creatum, minimè tamen sit singulare; quæ quidem repugnantia, & implicationes eius propriæ, haud videntur conuenire posse enti reali, haud, nisi enti rationis, & idolo cuidam fictitio: Caterùm hæc omnes difficultates citato cap. 1. huiusmet tractatus abunde manent solutæ.

CAPVT XIII.

Per quam operationem intellectus passibilis fiat vniuersale?

233

Intellectus provt simul cum specie ei impressa, est productiuius cognitionis dicitur passibilis, seu passius speciei impressæ, necnon possibilis, seu potens producere speciem expressam, siue cognitionem; aut, si mauis, est proxima eius possibilitas: quamobrem operatio intellectus passibilis, aut possibilis cum cognitione, ac specie expressa in idem incidit. Assero ergo primò; vniuersale fit per notitiam abstractiuam: Ita B. Thomas 1. part. q. 16. art. 7. ad 2. & quæst. 58. art. 1. ad 1. Durandus in 1. distinct. 3. quæst. 5. ad 2. & in 2. distinct. 3. quæst. 7. Cardinalis Tolerus quæst. 2. vniuersalium, Suarez lib. 4. de an. cap. 3. dub. 5. num. 25. Hurtadus disp. 5. met. sect. 8. Arriaga disp. 6. log. sect. 8. Conimb. de vniuers. quæst. 4. Vallius ibid. cap. 9. Assertio probatur: Cum hominem v. g. concipio abstrahendo ab indiuiduis, & à relatione, ac aptitudine, quam habet vt iis in sit, deque iis prædicetur, illum concipio per notitiam abstractiuam: ast eiusmodi hominis conceptio eum vniuersalem efficit: ergo, &c. Maior est extrà dubium: minor suadetur, quoniam ea cognitio homines confundit omnes, eisque tribuit vnitatem, si qua alia eos confundit, & adunat: deinde homines ita cogniti plures à parte rei sunt:

ea igitur notitia vnum in multis, ac proinde vniuersale efficit.

234

Dices tamen: Notitia vniuersalis constitutiuua illud ad inferiora refert: ast notitia abstractiuua vniuersale ad inferiora, à quibus præscindit, referre haud sustinet: ergo. Maior probatur, quia vniuersale esse vnum aptum inesse multis, est referri ad multa inferiora: sed notitia effectiuua vniuersalis facit illud esse vnum aptum inesse multis: facit ergo illud referri ad inferiora, seu, quod perinde est, illud refert ad inferiora. Respondeo: aptitudo essendi in multis vniuersalis propria non est necessaria, quasi actualis, vel iuxta phrasim prædicamentalis, qua videlicet cognitio vniuersalis illud ad inferiora actu refert, siue illud esse in inferioribus formaliter iudicet, & apprehendat; sed potest esse veluti potentialis, vel, vt loquuntur alij, transcendentalis, aut secundum dici, qua nimirum per vltiorem cognitionem, quæ superuenire possit, ad plura actu refert, deque iis prædicari valeat. Priorem autem relationem vniuersale à notitia abstractiuua minime sortitur, quod solum probat argumentum: at ab ea vendicat posteriorem, quam certè ad vniuersale insufficientem esse, haudquaquam id argumenti conuincit.

235

Assero secundò: vniuersale fit per notitiam comparatiuam: Ita B. Thom. 1. de interpret. lect. 10. Suarez de an. lib. & cap. supra citatis num. 26. Soncin. 5. met. quæst. 27. conclus. 2. & 10. met. quæst. 15. Canariensis 1. part. quæst. 28. art. 1. fol. 41. Niphus 7. met. quæst. 17. conclus. 1. Hispalensis in 1. distinct. 35. quæst. 2. art. 4. ad 1. Hurtadus vbi supra. Rub. quæst. 6. vniuersal. Caiet. de ent. & essent. cap. 4. quæst. 7. Suellán. lib. 7. metap. disput. 17. Scotus etiam 7. met. quæst. 11. Antonius Andraas quæst. 16. & communiter eius nationis alij. Assertio probatur. Cum intellectus considerat hominem prius abstractiue conceptum esse vnum aptum esse in multis, eum notitia comparatiua cognoscit: ast ea consideratio hominem efficit vniuersalem: ergo, &c. Maior verti nequit in controuersiam: Minor probatur: cum intellectus res distinctas velut distinctas cognoscit, eas ratione distinguit: quo pacto, cum Deum distinctum esse à creaturis apprehendimus, aut iudicamus, eum à creaturis ratione distinguimus, ac secernimus: intellectus igitur cum plura, quæ ratione vnum sunt, vnum esse, & è diuerso quod ita vnum est, multiplex esse, siue in multis reperiri, per notitiam comparatiuam concipit, certè obiectum multiplex ratione vnum efficit, sicut ad vniuersale oportet: cur enim cognitio distinctionis præsuppositæ ratione distinguat, & cognitio vnitatis similiter præsuppositæ ratione non vniat?

236

Dices tamen: Cognitio vniuersalis constitutiuua à multiplicitate præscindere debet, vt superius haud semel asseruimus: ast notitia comparatiua vniuersalis ad inferiora ita non præscindit: ergo, &c. Respondeo, maiorem esse veram de cognitione, quæ in vnitatem merè fundamentalem feratur, non verò de cognitione, quæ multiplex obiectum esse formaliter vnum concipiat, quæ in obiectum formaliter vnum feratur: vt ex ratione nostræ liquet assertionis. [Secundo dices: Nostra cognitio comparatiua, quia cognoscit hominem esse vnum in multis, talem eum, adeoque vniuersalem efficit: Deus ergò similem de homine, & aliis obiectis cognitionem habens eodem ex titulo vniuersalia faciet non pauca. Concedo reflexè, nego verò directè. Sic distinguit Deus ratione, non directè, siue confusè, sed tamen reflexè, cognoscendo videlicet distinctionem